

Reflexe předmětu Audiocafé

Tak tedy. Cílem mojí reflexe je sdělit a předat, jakou zkušenost mi dal předmět Audiocafé, co si z něho odnáším a závěrem, i jak ho hodnotím. Popsat bych chtěl nejen to, co jsem zažil, jaké dokumenty jsem si poslechl, nebo jaký celek z mého pohledu tyto zvuková díla, příběhy dohromady daly. Ale i to, co všechno zajímavého jsem během těchto večerů viděl, slyšel, vnímal, a co v nich nacházím. Ať už třeba, jak různorodě se vyvíjely po-poslechové debaty, nebo jaký byl přínos moderátorské práce vyučujících v těchto debatách. A pokud se domnívám správně, tak by tahle část mého zamyšlení nemusela být nutně ohraničená jen mým vnímáním a tím, jak se na všech šest večerů dívám já, ale vlastně by mohla – řečeno s určitou dávkou smělosti - vyjádřit i cosi, co jsme vnímali a zažívali kolektivně. Ať už z pohledu studentů – tedy hloučku mladých lidí navštěvujících tyto příjemné zážitkové večery, které nám měli dát nějaké to know-how a inspiraci užitečnou do života, ale snad také pohledem širší skupiny lidí zažívajících společně nějaký proces. Ať už jsme zde byli jako studenti, vyučující, či autoři jdoucí diskutovat o svém snímku.

Jakou hodnotící frázi bych měl pro mnou poslechnuté dokumenty použít? Když nad tím chvíli přemýšlím, napadá mě slovo různorodost a slovo čas. Automaticky mi to pak připomíná situaci z filmu Whiplash, ve které spolu hovoří profesor hudby a jeho bývalý student o tom, co vlastně doopravdy stojí za úspěchem umělce, který se chce stát nezapomenutelným. „There are no two words in English more harmful than ‘good job’”. – “V angličtině neexistují jiná dvě škodlivější slova než ‚dobrá práce‘,“ řekl v ní profesor svému studentovi chladně. No a jak se pojí tahle dvě slova se všemi šesti dokumenty? A znamenají ‚dobrou práci‘?

Různorodost pro mě tkví v šířce dokumentárních témat a forem, které jsme si v tomhle semestru poslechli. Ač by se to mohlo zdát jako okrajová záležitost, tak i pořadí, v jakém jednotlivé dokumenty následovaly, bylo podle mě zvolené s nějakým rozmyslem. A myslím, že pro mě jakožto někoho, kdo ještě moc audio-dokumentů neslyšel, to bylo jediné přínosné. Jako první jsem slyšel dokument o mongolských stepích a životu zdejších pastevců, který mi ukázal, jak „barevné“ zvuky lze ve zvukové stopáži použít a jaký to má efekt. Když už jsme u té barevnosti zvuků – jazyk dokumentaristů, to je taky něco. O tom ale později. První dokument navíc nebyl jenom cestopisný, ale měl i vážnější rozměr. Autor v něm pátral po tom, co vlastně může způsobovat měnící se klimatické podmínky na pastvinách, které dělají život pastevců o hodně obtížnější. A zda na tom mohou mít podíl těžká společnost, jejichž zástupců se na to ve své reportáži ptal. Následoval dokument zachycující pozdvižení okolo kontroverzního divadelního představení „Vaše naše násilí“, které bylo jistě samo o sobě dost zajímavé a reakce na něj neméně tak, což se v dokumentu podařilo zachytit. V tomto večeru jsem tak získal představu o tom, jak zajímavá témata jsou schopny audio-dokumenty lidem zprostředkovat, a jak zároveň důležitá a podnětná témata to mohou být.

Jako třetí dokument byl zvolený příběh autorky, které se usadila na půdě kuna. Příběh, který vlastním stylem předal informaci o tom, jak zásadní skutečností v životě člověka to může být. A navzdory humorným prvkům i to, že se taková skutečnost může podepsat i na našem osobnostním vývoji. Tudíž hlavně díky zábavné formě a zdánlivě odlehčujícímu tématu mi tenhle dokument odkryl další možný způsob, kterým se lze v audio-dokumentární tvorbě vydat – v kontrastu s minulým snímkem,

ze kterého na mě dýchaly tíživé politické otázky. Ale i téma zdomácnělé kuny, jak jsem shledal, může mít velkou hloubku a zasahovat každodennost mnoha lidí fatálním způsobem. Výběr třetího dokumentu nevnímám tak pouze jako pragmatickou volbu – abychom si jako posluchači odpočinuli, ale podle mě i jako vhodně umístěné upozornění, že i každodenní příběhy jedinců nemusí nutně zapadnout do škatulky odlehčujících zábavních témat. Čtvrtý dokument se pak věnoval životu rodiny, jejíž členem je i Matěj, který žije s poruchou autistického spektra. Že byl umístěný v druhé půlce semestru bylo podle mě přínosné v tom, že se jednalo o téma se silným potenciálem, které ale nikdy není jednoduché uchopit ve zhruba čtyřiceti minutovém formátu. Hlavně proto, že může konkrétní vyznění v důsledku sloužit stereotypním představám o tom, jací jsou autisté. Je potřeba si dát práci s vymyšlením základního ladění dokumentu, aby nebyl klišovitý, zjednodušující, ale zároveň byl zajímavý. A se zkušeností minimálně tří předchozích poslechů různých dokumentárních děl jsme mohli pak, podle mě, celý snímek vstřebat s mnohem větším zaujetím o samotnou dokumentaristickou práci.

V celkově pátém snímku jsem poslouchal, jak se pár začínajících dokumentaristů vypořádává se svým úkolem – stvořit svůj vlastní první audio-dokument. Tento kus se jménem: „Záznam, dokument a mix aneb První stopy“ měl za cíl uvést posluchače hlouběji do procesu tvorby tohoto umělecko-novinářského žánru. Zachytit autentický proces několika jedinců, kteří se setkávají s různými peripetemi při sbírání a upravování materiálu, z různých pohledů. V tomhle případě bych zařazení ke konci odůvodnil stejně jako u předchozího večera.

A na úplný závěr jsem si užil podcastový audio-dokument, který odhaloval podezřelé okolnosti jedné skutečné události - jednoho odsouzení k několika letům vězení, které vystávají postupně na povrch. Postupně, spolu s tím, jak autorky dokumentu pátrají po tom, proč soud proběhl tak, jak proběhl, a jaké podezřelé souvislosti napovídají tomu, že dotyčný nebyl odsouzený právoplatně, a že se tak stalo dost možná záměrně. Poslední zvukový příběh, který by se dal zařadit do investigativní žurnalistiky, pokus o rozkrývání toho, jak se to ve skutečnosti všechno událo, by mohl být podle mě zařazen na místo jakéhokoliv z šesti večerů. Je to totiž dokument svého druhu dosti specifický. Jedná se o skutečnou investigativu zachycenou formou audio-dokumentu, který dělá celý případ nesmírně zajímavým. Právě dodáním určitých hudebních prvků, či prací se zvuky, stvořily autorky vlastně příběh, který dodal novinářskému pátrání na vjemech a emocích. Svým způsobem jsem tak tenhle dokument poslouchal jako detektivku, která je napínavější a palčivější ještě o ten fakt, že se jedná o skutečné události. Jak se tedy domnívám, mnohem důležitější pro celý dokument byl spíš průběh novinářské práce obou autorek než finální dokumentární ztvárnění. Proto bylo podle mě možné poslechnout si dokument na kterémkoliv sezení. Šlo o téma, které mělo potenciál zaujmout kdykoliv, ať už bylo dané do kontextu témat jiných, nebo ne. Protože byl z principu věci v tomhle případě pro tvůrce a zároveň i posluchače prvořadý obsah. I forma dokumentu byla samozřejmě zajímavá. Ale je jasné, že zde vystupovala spíše jako nějaký vyprávěcí rámec, který je nutně podřízený obsahu, který nesmí přílišně ovlivňovat a přibarvovat.